

BAZA ETNIKA I KTETIKA

1. Etnici i ktetici u *Školskome rječniku hrvatskoga jezika* i u monografiji *Hrvatski egzonomi*

Baza etnika i ktetika, razvijena u okviru projekta *Mrežnik*, nastavak je višegodišnjega rada u okviru različitih institutskih i međunarodnih projekata. Tijekom rada na *Školskome rječniku hrvatskoga jezika* 2005. – 2012., izrađenomu u okviru projekta *Hrvatski normativni jednosvezačni rječnik* voditeljice Lane Hudeček, obrađeno je gotovo 1000 zemljopisnih imena s pripadnim etnonimima, etnicima i kteticima, u okviru projekta *Onomastička i etimologijska istraživanja hrvatskoga jezika* voditeljice Dunje Brozović Rončević. Uz zemljopisna imena dodani su, ovisno o referentu, muški i ženski etnik (koji se mogu odnositi na stanovnika i državljanina, npr. *Zagrepcanin* i *Azerbajdžanac*), etnonim (npr. *Hrvat* i *Azer*) te ktetik (npr. *slavonski* i *splitski*). U tablici su iznesena vrlo kratka objašnjenja isključivo kako bi se razlikovali državljanin i pripadnik naroda (npr. *āfgānski* ‘koji se odnosi na pripadnike naroda’ / *afganistānski* ‘koji se odnosi na državljanje’ ili uporaba etnika/etnonima u općejezičnome i povijesnome kontekstu (npr. *dalmātinski/dalmatski* (pov.)), a zvjezdicom (*) su označeni neki mjesni likovi (npr. *Golubica** < *Golubinac*, *Istrijanka** < *Istra*, *Jaskána** < *Jaska*³²⁵, *Kliška** < *Kliš*, *Kòmiška** < *Kòmiža*, *Pùčiška** < *Pùčišća*, *Sùljošanin** < *Sùljos*³²⁶) koji odstupaju od standardnojezične norme, poglavito oni koji su rijetko zabilježeni u kroatističkoj literaturi ili ih u njoj uopće nema (npr. *blājski** < *Blato*, *Kalāđūrka** < *Kalāđūrđevići*, *Mākārka** < *Mākarska*, *Sóčanin** < *Ōsōjnik*, *Žèpāk** < *Žèpće*). Pri odabiru se zemljopisnih imena vodilo računa o njihovoj veličini, blizini, poznatosti, jezičnoj zanimljivosti i potvrđenosti u rječničkim definicijama unutar školskoga rječnika. U tablici se nalaze svi kontinenti, sve europske države i većina svjetskih, svi glavni gradovi navedenih država, veći hrvatski gradovi te poznatija sela, posebno ona koja imaju zanimljive ili normativno sporne mjesne likove, veće hrvatske pokrajine, planine, rijeke i jezera, važnije povijesne države i pokrajine, poznatija imena jezera, mora, oceana, planina, rijeka, zemljopisna imena koja se u

³²⁵ Riječ je o mjesnome liku za ojkonim *Jastrebarsko*.

³²⁶ Riječ je o mjesnome liku za ojkonim *Kneževi Vinogradi*, koji je izveden iz mađarskoga *szőlős* ‘vinograd’. Mađarska je istovrijednica hrvatskomu ojkonimu *Kneževi Vinogradi* *Hercegszőlős*. Prvi je dio imena (*Herceg-*) motiviran činjenicom da je riječ o vinogradima nadvojvode Albrechta (usp. Mederal-Sučević 2006: 178). U Baranji su općenito u usporednoj uporabi službeni te domaći mađarski i hrvatski ojkonimski likovi (npr. *Baranjsko Petrovo Selo*, mađ. *Petárda* i hrv. lok. *Petarda*), a za dio naselja zabilježena su i njemačka imena (npr. *Laskafeld* za *Čeminac* ili *Katschfeld* za *Jagodnjak*).

rječniku nalaze u definicijama, sve hrvatske županije i poznatiji egzoniimi koji ne pripadaju ni jednoj od navedenih kategorija (usp. Hudeček i Mihaljević (ur.) 2012: 935). U tablici se nužno nalaze i prazna mjesta jer ne postoje imena za stanovnike ili stanovnice svakoga zemljopisnog imena (npr. mora), ali nema jednorječnoga imena ni za stanovnike nekih država (poput Bosne i Hercegovine).

1. tablica: Primjeri iz tablice zemljopisnih imena u *Školskome rječniku*

Gòrskī kòtār	Gòranin	Gòrānka	gòranskī
Góspić	Góspićanin	Góspić	góspićkī
	Gõt	Gõtkinja	gõtskī
Grācac	Grāčanin	Gračānka	grāčačkī
Grādac (Ploče)	Grāčanin	Grāčānka/ /Grādačkā*	grādačkī/grāčkī*
Grādac (Neum)	Grāčanin	Grāčānka/ /Grādačkā*	grādačkī
Gradācac	Gradāčanin	Gradāčānka	gradāčačkī
Grādišće	Grādiščānin	Grādiščānka	grādiščānskī
Gřčka	Gřk	Gřkinja	gřčkī
Greenwich			grīničkī
Grenáda	Grenádanin	Grenádānka	grènānskī
Grènlānd	Grenlāndanin	Grenlāndānka	grènlānskī
Grubišnō Pòlje	Grubišnopólčanin	Grubišnopólčānka	grubišnopòljskī

Rad je na građi nastavljen u okviru projekta *Poredbena analiza hrvatsko-slovenskih egzoniima* (2014. – 2015.), čijom je voditeljicom u Hrvatskoj bila Ivana Crljenko, a u Sloveniji Drago Kladnik. Ishod su toga projekta dvije monografije: *Hrvatski egzoniimi I.: imena država, glavnih gradova i njihovih stanovnika* (2016.) te *Hrvatski egzoniimi II.* (2018.). Sadržaj je navedenih monografija vidljiv i na mreži (<https://egzonimi.lzmk.hr>).

Belgija*

Preporučeno ime

Belgija

Izvorno ime

Ime: Belgique, België, Belgien

Jezik izvornoga imena: francuski (valonski), nizozemski (flamanski), njemački

Zemljopisni objekt

Tip: država

Podtip: –

Lokacija

Kontinent ili ocean: Europa

Država ili more: Belgija

Napomena

–

Drugo prilagođeno ime

–

Prilagođeni likovi po izvorima

Hrvatska enciklopedija – mrežna: Belgija

Proleksis enciklopedija – mrežna: Belgija

Odluka o transakcijskim računima (HNB), 2019.: Belgija

Službena skraćena i puna imena država (MVEP), 2012.: Belgija

Hrvatski opći leksikon, 2012.: Belgija

Atlas svijeta, 7. izd., 2008.: Belgija

Uputa o upotrebi (HNB), 2007.: Belgija

Hrvatski enciklopedijski rječnik, 2002.: Belgija

Države svijeta, 2000.: Belgija

Rječnik hrvatskoga jezika, 2000.: Belgija

Uputa o upotrebi (NBH), 1994.: Belgija

Atlas svijeta, 6. izd., 1988.: Belgija

Veliki atlas svijeta, 1974.: Belgija

Atlas svijeta, 1. izd., 1961.: Belgija

Geografski atlas, 1955.: Belgija

Minervin svjetski atlas, 1938.: Belgija

Leksikon Minerva, 1936.: Belgija

Kocenov atlas, 1919.: Belgija

Slike iz obćega zemljopisa 5-2, 1900.: Belgija

Slike iz obćega zemljopisa 5-1, 1898.: Belgija

Slike iz obćega zemljopisa 4, 1894.: –

Slike iz obćega zemljopisa 3, 1892.: Belgija

Slike iz obćega zemljopisa 2, 1890.: Belgija

Slike iz obćega zemljopisa 1, 1888.: Belgija

Kocenov atlas, 1887.: Belgija

Oblici riječi

Genitiv: Belgije

Lokativ: u Belgiji

Odnosni pridjev: belgijski

Etnik (m. r., ž. r., mn.): Belgijac, Belgijka, Belgijci

Genitiv etnika (m. r., ž. r., mn.): Belgijca, Belgijke, Belgijaca

Bilješka

Država je dobila ime po stanovništvu koje ju nastanjuje (Belgija: »zemlja Belga«). U imenu rimske pokrajine Gallia Belgica sadržano je zajedničko ime keltskih plemena koja su je naseljavala (Rimljani su ih nazivali Belgima; latinizirano Belgae). Toponim Belgija pojavljuje se u francuskom imenu kratkotrajnih Ujedinjenih Belgijskih Država (États belgiques unis) iz 1790. Kraljevina Belgij prihvatila je to ime nakon osamostaljenja od Nizozemske 1830. Valja razlikovati ime keltskih plemena, Belgi, od imena državljana, Belgijci.

1. slika: Obradba natuknice *Belgija* u mrežnome izdanju monografije *Hrvatski egzonimi*

Dok su prvom monografijom obuhvaćene isključivo države, u drugoj su uz države i glavne gradove navedena i ostala naselja, ovisna područja, pokrajine, rijeke, planine, jezera, mora, oceani, zaljevi itd. U izradbi su obiju monografija sudjelovali i institutski znanstvenici Ankica Čilaš Šimpraga i Domagoj Vidović, a *Školski rječnik hrvatskoga jezika* bio je jedno od vrela. U tim se priručnicima definicija egzonima kao zemljopisnih imena koja se upotrebljavaju u nekome jeziku za strane zemljopisne objekte, odnosno zemljopisne objekte smještene izvan područja toga jezika, a razlikuju se od službenih ili prihvaćenih zemljopisnih imena koja se upotrebljavaju na području na kojemu se objekt nalazi, proširila na svaku vrstu prilagodbe stranoga zemljopisnog imena u kojemu jeziku. Pritom treba naglasiti kako je u suvremenome poimanju egzonima jedan od kriterija i pismo te da se čak i izostanak ne samo grafema nego i nadrednoga ili podrednoga znaka smatra određenim stupnjem egzonimizacije (usp. Kladnik i dr. 2013: 68–70 te Crljenko 2016: V, VI i Crljenko 2018: 5–8). Na temelju bi se te podjele egzonimi mogli dodatno razložiti na prilagođena (npr. *Kalifornija*), prevedena (npr. *Nizozemska*, *Sveti Toma i Princ*) i djelomično prevedena imena (npr. *Novi Južni Wales*), a mogli bismo govoriti i o dijalektnim egzonimima (npr. *Nova Zeland(ij)a* i *Navijork(a)*), kako se u južnim hrvatskim krajevima nazivaju *Novi Zeland* i *New York*). Po slovenskim su se pravopisnim pravilima opće imenice *mesto*, *trg*, *vas* (s izvedenicom *vesca*), *selo* (s množinskim likom *sela* i umanjenicom *selce*) i *naselje* u višerječnim imenima naselja u jedno vrijeme pisale malim slovom, te su se imena slovenskih naselja *Novo Mesto*, *Stari Trg pri Ložu*, *Dolenja Vas*, *Gorenje Medvedje Selo* i *Ribiško Naselje* po slovenskim pravopisnim pravilima pisala *Novo mesto*, *Stari trg pri Ložu*, *Dolenja vas*, *Gorenje Medvedje selo* i *Ribiško naselje*, stoga je u tome slučaju moguće govoriti o pravopisnim egzonimima. U istočnome Srijemu hrvatski su egzonimi horonim *Srijem* te ojkonimi *Srijemska Kamenica*, *Srijemska Mitrovica*, *Srijemska Rača*, *Srijemski Karlovci* i *Srijemski Mihaljevci*, ojkonimi koji se razlikuju od srpskih ekavskih standardnojezičnih ojkonimskih istovrijednica. U Bačkoj se, pak, hrvatska imena naselja često potpuno razlikuju od srpskih. U Gradu Somboru za naselja koja se službeno nazivaju *Bački Breg*, *Kljajićevo* i *Svetozar Miletić* Hrvati imaju svoja imena *Bereg* (prema mađarskome liku *Béreg*; rjeđe je u uporabi lik *Bački Brijeg*), *Krnjaja* i *Lemeš*, u Gradu Subotici Hrvati umjesto službenoga imena *Ljutovo* upotrebljavaju ime *Mirgeš* (prema mađarskome *Mérgeš*), a za općinsko središte *Srbobran* nekoć su upotrebljavali ime *Sveti Tomo* (opširnije u Vidović 2016.). Moglo bi se govoriti i o naglasnim egzonimima (usp. slov. *Metlika* i crnog. *Cetinje* s hrv. standardnojezičnim *Metlika* i *Càtinje*), pa čak i o izgovornim egzonimima (usp. izgovor /Čikago/ za Chicago i /Sidnej/ za Sydney).

Tirensko more

Izvorno ime

Ime: Mar Tirreno, Mer Tyrrhénienne

Jezik izvornoga imena: talijanski, francuski

Zemljopisni objekt

Tip: more

Podtip: more

Lokacija

Kontinent ili ocean: Atlantski ocean (sjeverni)

Država ili more: Sredozemno more (Tirensko more)

2. slika: Obradba natuknice *Tirensko more* u mrežnome izdanju monografije *Hrvatski egzonimi*

2. Etnici i ktetici u okviru projekta *Mrežnik*

Rezultati rada na spomenutom području u okviru projekta *Mrežnik* vidljivi su na podstranici *Etnici i ktetici* portala *Hrvatski u školi* (hrvatski.hr/etnici-i-ktetici). O povezivanju baze s obradama u *Mrežniku* vidi u poglavlju *Ktetici*. U bazi su zasad obrađena 393 naselja, egzonima, (polu)otoka, pokrajine, države i kontinenta. Uza zemljopisno se ime donosi muški (npr. *Vinkovčanin*) i ženski etnik (npr. *Vinkovčanka*), muški (npr. *Hrvat*) i ženski etnonim (npr. *Hrvatica*) ili ime državljanina (npr. *Pakistanac*) i državljanke (npr. *Pakistanka*), ktetik (npr. *vinkovački*, *hrvatski* i *pakistanski*) te napomena. Usto je uza zemljopisno ime, etnike, etnonime i imena državljana navedena cjelokupna sklonidbena paradigma, a u napomeni se najčešće iznose povijesne potvrde za pojedine likove (npr. da je ime *Bratislava* u službeni uporabu ušlo tek 1919., da su *Krkar* i *Sulet* starija imena *Korčule* i *Šolte*, a da se *Krk* i danas naziva i *Veja*) i kratki jezični savjeti (npr. da su hrvatski standardnojezični egzonimi *Bjelorusija* i *Češka*, a da se likovi *Bjelarus* i *Češka Republika* upotrebljavaju isključivo u diplomaciji), a rjeđe i neki antroponomastički (npr. pod natuknicom se *Katalonija* u napomeni navode prezimena *Katalan* u Baru i *Katelan* u Boki kotorskoj jer su se u njima odrazili povijesni etnici, pod natuknicom se *Moskva* iz istoga razloga navodi prezime *Moškov* iz Boke kotorske, a pod natuknicom *Mađarska* prezime *Vugrin*, koje se izvodi iz kajkavskoga etnonima za Mađara) i dijalektološki podatci (npr. da se *Beč* u kajkavskim krajevima nazivao *Dunaj*, a *Graz Gradec*; navode se i različiti mjesni likovi za otoke *Brač* i *Hvar* te iz njih izvedeni mjesni čakavski i štokavski etnici i ktetici), kraće etimološke napomene (npr.

da se standardnojezični etnik *Mađar* izvodi iz mađarskoga *Magyar*, a lik *Madžar* iz turskoga *Macar*) te druga objašnjenja (npr. pod natuknicom se *Bosna* navodi kako se u hrvatskome i srpskome standardni jezik Bošnjaka naziva *bošnjačkim*, a u bošnjačkome *bosanskim*). Pri odabiru se zemljopisnih imena vodilo istim kriterijima kao i kod izrade tablice zemljopisnih imena, s tim da je zbog vremenske ograničenosti trajanja projekta prednost dana jezično zanimljivim zemljopisnim imenima i iz njih izvedenim likovima (npr. natuknica je *Prčanj* odabrana zbog razmjerno rijetke sklonidbe *Prčanj – Prčanja* te mjesnoga muškog etnika *Prčanjot*, natuknice *Buje, Janjina* i *Tivat* zbog zanimljivih mjesnih etnika *Buješ* te *Buješka* i *Buježa, Janjinari* i *Janjinarin* te *Tivajka*, a *Gradac*³²⁷ zbog različitih mjesnih etnika i ktetika za različita naselja koja nose isto ime, npr. *Gračanac, Gračka, Gračoljac* i *grački*, koji se izvode iz toga na hrvatskome povijesnom području vrlo potvrđena ojkonima). U bazi, za razliku od tablice izrađene za potrebe *Školskoga rječnika hrvatskoga jezika*, nema praznih mjesta, stoga u njoj nema višerječnih zemljopisnih imena za koja nisu potvrđeni etnici i ktetici (npr. nema Bosne i Hercegovine). Svi su likovi usklađeni s *Hrvatskim pravopisom* (2013.).

Kako bismo oprimirali obradbu donosimo obradu imena *Neretvanska krajina* i Češka te s njima povezanih etnika i ktetika.

Neretvanska krajina, Neretvanin, Neretvanka, neretvanski

Nerètvanskā krājina, G Nerètvanskē krājinē, D Nerètvanskōj krājini, A Nerètvanskū krājinu, L u Nerètvanskōj krājini, I Nerètvanskōm krājinōm

Nerètvānin, GA Nerètvānina, DL Nerètvāninu, V Nerètvānine, I Nerètvāninom; *mn.* NV Nerètvāni, G Nerètvānā, DLI Nerètvānima, A Nerètvāne

Nerètvānka, G Nerètvānkē, DL Nerètvānki, A Nerètvānku, V Nerètvānko, I Nerètvānkōm; *mn.* NAV Nerètvānke, G Nerètvānkā/Nerètvānkī, DLI Nerètvānkama

nerètvānskī

Napomena: U mjesnoj su uporabi horonimi Neretva, Donja Neretva, Dolina Neretve i Neretvanska dolina. Povjesničari i zemljopisci upotrebljavaju i imena Hrvatsko poneretvlje, Delta Neretve, Donjoneretvanska delta, Donjoneretvanski kraj i Donje poneretavlje. U nekim se priručnicima navode etnici Neretljanin i Neretljanka te ktetik neretljanski. Njih je prvi upotrijebio Đuro Daničić te nisu potvrđeni u ranijim povijesnim vrelima niti su ikad bili u mjesnoj uporabi. Uz gore navedene standardnojezične etnike i ktetik (potvrđene od XVIII. stoljeća u djelima samih Neretvana) u povijesnim su vrelima zabilježeni etnici Nerenčanin (XVIII. stoljeće) i Neretvanac (XIX. stoljeće; u hipokorističnome je značenju i danas u mjesnoj uporabi) te ktetik neretavski (1492.). Na Pelješcu su terenski potvrđeni etnici Neretavac i Neretavka, a u prezimenskome je fondu okamenjen muški etnik Neretljak.

3. slika: Obrada imena *Neretvanska krajina*, *Neretvanin* i *Neretvanka* te ktetika *neretvanski* u bazi etnika i ktetika

³²⁷ Slično je i s etnicima koji se izvode iz ojkonima *Kreševo*. Tako se etnik *Kreševljak* odnosi na stanovnika Kreševa u središnjoj Bosni, a *Kreševac* na stanovnika Kreševa u omiškom zaleđu.

Iz primjera je razvidno kako se za isti referent upotrebljavalo ili upotrebljava čak devet različitih imena iz kojih su se izvodili različiti etnici i ktetici od kojih su se neki (npr. *Neretljanka* i *neretljanski*), iako nisu ovjereni u mjesnim govorima, nekoć navodili u jezičnim priručnicima.

Češka, Čeh, Čehinja, češki

Češkā, G Čěškē, D Čěškōj, A Čěškū, L u Čěškōj / ů Čěškōj, I Čěškōm

Čěh, GA Čěha, DLV Čěhu, I Čěhom; *mn.* NV Čěsi, G Čěhā, DLI Čěsima, A Čěhe

Čěhinja, G Čěhinjē, DL Čěhinji, A Čěhinju, V Čěhinjo, I Čěhinjōm; *mn.* NAV Čěhinje, G Čěhinja, DLI Čěhinjama

čěškī

Napomena: U diplomaciji se upotrebljava ime Češka Republika, no u općoj je uporabi egzonim Češka.

4. slika: Obrada imena *Češka*, *Čeh* i *Čehinja* te ktetika *češki* u bazi etnika i ktetika

Ime se *Češka Republika* zbog uporabe prijevoda engleskoga lika *Czech Republic* osim u diplomaciji sve češće pojavljuje i u novinarsko-publicističkome stilu hrvatskoga jezika, a puno je ime *Slovačke* (*Slovačka Republika*) ondje vrlo rijetko potvrđeno upravo zbog toga što slovačka diplomatska predstavništva to ne zahtijevaju.

Budući da je rječnik usklađen s *Hrvatskim pravopisom* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, ukrajinska se zemljopisna imena i iz njih izvedeni likovi donose i prema ruskome izgovoru i prema transfonemizacijskim pravilima koja vrijede za prenošenje ukrajinske ćirilice.

Kijev/Kijiv, Kijevljanin/Kijivljanin, Kijevljanka/Kijivljanka, kijevski/kijivski

Kijev/Kijiv, G Kijeva/Kijiva, D Kijevu/Kijivu, A Kijev/Kijiv, L u Kijevu/Kijivu // ù Kijevu/Kijivu, I Kijevom/Kijivom

Kijevljanin/Kijivljanin, GA Kijevljanina/Kijivljanina, DL Kijevljaninu/Kijivljaninu, V Kijevljanine/Kijivljanine, I Kijevljanina/Kijivljaninom; *mn.* NV Kijevljani/Kijivljani, G Kijevljānā/Kijivljānā, DLI Kijevljanima/Kijivljanima, A Kijevljane/Kijivljane

Kijevljānka/Kijivljānka, G Kijevljānkē/ Kijivljānkē, DL Kijevljānki/Kijivljānki, A Kijevljānku/Kijivljānku, V Kijevljānko/Kijivljānko, I Kijevljānkōm/Kijivljānkōm; *mn.* NAV Kijevljānke/Kijivljānke, G Kijevljānkā/Kijivljānkā/Kijivljānki/Kijivljānki, DLI Kijevljānkama/Kijivljānkama

kijevski/kijivski

Napomena: Egzonim je Kijev u hrvatski jezik ušao iz ruskoga jezika, a njemu je normativno istovrijedan egzonim Kijiv nastao prema ukrajinskome izgovoru. Ivan Tomko Mrnavić na prijelazu je iz XVI. u XVII. stoljeću upotrebljavao egzonim Kijevo. U književnim je djelima od XVII. stoljeća potvrđen i povijesni egzonim Kijov (prema poljskome Kijów).

5. slika: Obrada imena *Kijev/Kijiv*, *Kijevljanin/Kijivljanin* i *Kijevljanka/Kijivljanka* te kjetika *kijevski/kijivski* u bazi etnika i kjetika

U bazu su uneseni i najnoviji primjeri preimenovanja država (npr. *Esvatini*).

Esvatini, Esvatinijac, Esvatinijka, esvatinijski

Esvatini, G Esvatinja, D Esvatiniju, A Esvatini, I Esvatinijem

Esvatinijac, GA Esvatinijca, DL Esvatinjcu, V Esvatinjče, I Esvatinjcem; *mn.* NV Esvatinijci, G Esvatinjčā, DLI Esvatinjcima, A Esvatinjce

Esvatinijka, G Esvatinijkē, DL Esvatinijki, A Esvatinjku, V Esvatinjko, I Esvatinijkōm; *mn.* NAV Esvatinijke, G Esvatinijkā/Esvatinijkī, DLI Esvatinijkama

esvatinijski

Napomena: Kraljevina Svazi promijenila je 19. travnja 2018. službeno englesko ime Kingdom of Swaziland (Kraljevina Svazi) u Kingdom of Eswatini (Kraljevina Esvatini) u povodu 50. obljetnice proglašenja neovisnosti.

6. slika: Obrada imena *Esvatini*, *Esvatinijac* i *Esvatinijka* te kjetika *esvatinijski* u bazi etnika i kjetika

Ujedno su u bazu unesena i neka hrvatska naselja koja su mijenjala imena (*Dramalj*, vidi 7. sliku) te primjeri kako se etnici i ktetici počesto razlikuju u samome mjestu i njegovoj okolici (*Crikvenica*, vidi 8. sliku).

Dramalj, Dramaljac, Dramaljka, dramaljski

Drāmalj, G Drāmļja, D Drāmlju, A Drāmalj, L u Drāmlju / ū Dramlju, I Drāmljem

Drāmāljac, G Drāmāļja, DL Drāmāļju, V Drāmāļče, I Drāmāļcem; *mn.* NV Drāmāļci, G Drāmāļcā, DLI Drāmāļcima, A Drāmāļce

Drāmāljka, G Drāmāļkē, DL Drāmāļki, A Drāmāļku, V Drāmāļko, I Drāmāļkōm; *mn.* NAV Drāmāļke, G Drāmāļkā/Drāmāļkī, DLI Drāmāļkama

drāmāļskī

Napomena: Nakon gradnje crkve svete Jelene 1813. naselje je prozvano Sveta Jelena, a u službenim popisima stanovništva 1857. – 1953. nosilo je ime Sveta Jelena Dramalj ili Sveta Jelena Dramaljska. Mjesni su etnici prema imenu Sveta Jelena Svetojelenac i Svetojelenka, a ktetik svetojelenki. Katkad se u okolici Dramalja rabi i množinski lik Udramaljci.

7. slika: Obrada imena *Dramalj*, *Dramaljac* i *Dramaljka* te ktetika *dramaljski* u bazi etnika i ktetika

Crikvenica, Crikveničanin, Crikveničanka, crikvenički

Crikvènica, G Crikvènicē, D Crikvènici, A Crikvènicu, L u Crikvènici, I Crikvènicōm

Crikvèničānin, GA Crikvèničānina, DL Crikvèničāninu, V Crikvèničānine, I Crikvèničāninom; *mn.* NV Crikvèničāni, G Crikvèničānā, DLI Crikvèničānima, A Crikvèničāne

Crikvèničānka, G Crikvèničānkē, DL Crikvèničānki, A Crikvèničānku, V Crikvèničānko, I Crikvèničānkōm; *mn.* NAV Crikvèničānke, G Crikvèničānkā/Crikvèničānkī, DLI Crikvèničānkama

crikvèničī

Napomena: Mjesno se ojkonom izgovara i Crkvenica. Mjesni su etnici Crkveničan i Crkveniškinja, a ktetik crkveniški. Stanovnici otoka Krka Crikveničane nazivaju Gorinci (po naselju Gorica). Bribirci ih nazivaju Kotorci, a Dramaljci Kotorani (i jedni i drugi po naselju Kotor). Crikveničke starosjedioce stanovnici Novoga Vinodolskog nazivaju Saragari (usp. sarag 'papalina'). Stanovnici Senja i okolice područje od Novoga Vinodolskog do Rijeke nazivaju Kiradija, a Bakrani i Krčani područje od Novoga Vinodolskoga do Kraljevice Kirija. Etnici su u oba slučaju Kirac i Kirica, a ktetik kirski.

8. slika: Obrada imena *Crikvenica*, *Crikveničanin* i *Crikveničanka* te ktetika *crikvenički* u bazi etnika i ktetika

3. Zaključak

Baza etnika i ktetika u okviru projekta *Mrežnik* nastavak je višegodišnjega rada na različitim projektima čiji su rezultati objavljeni u *Školskome rječniku hrvatskoga jezika* i dvosvezačnoj monografiji *Hrvatski egzonomi*. U njoj su obrađena 393 naselja, egzonomi, (polu)otoka, pokrajine, države i kontinenta. U bazi se uza zemljopisno ime donosi muški i ženski etnik, muški i ženski etnonim ili ime državljanina i državljanke, ktetik te napomena. Uza zemljopisno ime, etnike, etnonime i imena državljana navedena je cjelokupna sklonidbena paradigma, a u napomeni se najčešće iznose povijesne potvrde za pojedine likove i kratki jezični savjeti, a rjeđe i neki antroponomastički i dijalektološki podatci, kraće etimološke napomene te druga objašnjenja.

Izvori i literatura

- Crljenko, Ivana (ur.). *Hrvatski egzonomi*. egzonomi.lzmk.hr/ (pristupljeno 15. lipnja 2021.).
- Crljenko, Ivana (ur.). 2016. *Hrvatski egzonomi I.: imena država, glavnih gradova i njihovih stanovnika*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Zagreb.
- Crljenko, Ivana (ur.). 2018. *Hrvatski egzonomi II*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Zagreb.
- Etnici i ktetici*. hrvatski.hr/etnici-i-ktetici/ (pristupljeno 17. lipnja 2021.).
- Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica (ur.) 2012. *Školski rječnik hrvatskoga jezika*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje – Školska knjiga. Zagreb.
- Jozić, Željko i dr. 2013. *Hrvatski pravopis*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.
- Mederal-Sučević, Krešimir. 2006. Usporedni pregled hrvatskih i mađarskih baranjskih ojkonima. *Folia onomastica Croatica* 15. 173–189.
- Vidović, Domagoj. 2016. Otkud hrvatski egzonomi u Bačkoj i Bosni? *Hrvatski jezik* 3/2. 14–17.